

GESCHIEDENIS VERLOSKUNDE

Loes Schultz

Oud-verloskundige

Programma

1. Over verloskunde vroeger en nu
2. Van Thuisbevallen naar Ziekenhuisbevalling

Toelichting

Verloskunde is het verzamelwoord dat gebruikt wordt voor het aanduiden van vele facetten van de voortplantingscyclus van de mens. In feite is voortplanten een oergezonde basis van het dagelijkse menselijke leven. Kijk naar de nieuwsberichten waar massale mensenmenigten vanuit de hele wereld worden getoond. Een bloeiend bewijs dat de verloskunde van de mens het extreem goed doet op deze aardbol. Sinds 1985/1990 is er een tendens ontstaan in onze moderne samenleving om vrouwen over te halen hun zwangerschap en vooral de geboorte van het kind te medicaliseren (het geboorteproces als een ziekte, afwijkend van normaal, te benaderen). Denk hierbij aan het verlangen om de bevalling niet al te lang te laten duren en het terugvallen op weëen versterkende medicijnen via infuus toegediend, of de belofte van pijnbestrijding tijdens de baring. Hiervoor is het nodig naar een ziekenhuis te gaan waar de barenden en haar partner zich onderwerpen aan het ziekenhuisregime. Het wordt verteld dat hun ongebooren baby gemonitord moet worden op hartgedrag tijdens het weeënpakket en het Cardio Toco Gram (CTG) apparaat wordt aangesloten. Dit pakket medicalisering lijkt een normaal onderdeel van het bevallen te zijn geworden. In Nederland vinden nog veel geboorten buiten het ziekenhuis plaats. Nederland wordt hierdoor vele andere landen om benijd. Het thuis bevallen is een uitdrukking van ons respect voor de natuurlijkheid van de bevalling die mogelijk wordt gemaakt door de inzet van verloskundigen of vroedvrouwen zoals zij eeuwenlang werden genoemd. Het belangrijkste hulpmiddel tijdens een bevalling is niet het instrument zoals schaar of klem maar het menselijke aspect van zorgen en bemoedigen. Tijdens een bevalling 'weet' je dat de baby komt, maar toch wordt het korte moment van daadwerkelijke geboorte als een overrompeling ervaren door de aanwezigen. Er hangt iets van mystiek om de bevalling.

Natuurlijk komt het voor dat een bevalling stagneert. De vroegere uitvinding van de tang of forceps heeft vele kinderen gered en hebben moeder en kind verlost. Tegenwoordig komt het gebruik van een forceps nauwelijks nog voor. Men doet liever een

Toelichting

Keizersnede of Sectio Caesarea. Deze operatie is de veilige, en pijnloze kunstverlossing bij uitstek geworden. In de hier op Urk opgestelde erfgoedcollectie van de verloskundigen bevindt zich geen moderne ziekenhuisapparatuur. De collectie bestaat in grove verdeling uit babykleding, instrumentarium die verloskundigen gebruiken, fotomateriaal, leerboeken verloskunde, bibliografie verloskunde betreffende. Om verloskundige te worden bestaat een vierjarige HBO opleiding. Veel praktijk, stage lopen, oefenen op het fantoom (een nabootsing van het vrouwelijk bekken met daarin het baringskanaal) en meer vakken. In onze collectie bevindt zich een verouderd en versleten fantoom met bijbehorende baby. Tijdens fantoomoefeningen worden de vele liggingen van het kind tijdens de gang door het bekken nagebootst en geoefend hoe de verloskundige haar handen dient te gebruiken om het kind naar buiten te geleiden. Nog steeds is het de taak en inzet van verloskundige de bevalling te begeleiden, bijzonderheden op te merken en er actie op te ondernemen. Nog steeds trekt zij erop uit om bij dag en nacht barenden bij te staan. Het betekent een zelfstandige werkkring, vestiging in eigen praktijk, tegenwoordig in groepsverband, maar vooral: **zelfstandig werken**.

Vragen

1. Hoe zou men vroeger met baringspijn zijn omgegaan?
2. Is de keuze voor ziekenhuisbevalling een verrijking voor natuurlijke bevalling?

Meer weten?

Aldous Huxley uit 1932 : *Brave New World*, vertaald: De heerlijke nieuwe wereld. Te vinden onder zoekterm 'Brave New' op scholieren.com.

Informatie TMGN

Het Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland is een ontmoetingsplaats en atelier voor de beoefening van de Medische Geschiedenis in Nederland (www.tmgn.nl). Zie ook: www.knov.nl/over-knov/vereniging/historie/collectie-erfgoed-verloskunde